

Hij woont in zijn eentje op de derde verdieping van een oud bakstenen pand zonder uitzicht op de lucht. Vanuit zijn raam is het enige wat hij kan zien háár raam, aan de overkant van de steeg, op een armlengte afstand, waar zij in haar eentje op de derde verdieping van haar eigen oude pand woont. Ze weten niet van elkaar hoe ze heten. Ze hebben elkaar nog nooit gesproken. Het is winter in Chicago.

Er dringt nauwelijks licht door in de steeg tussen hen in, en ook nauwelijks regen, sneeuw, ijzel of mist of dat krokante, natte januari-spul dat de mensen in de buurt ‘winterse mix’ noemen. Het steegje is donker, stil en verstoken van weer. Het lijkt geen enkele atmosfeer te hebben, een holte die in de stad is gebreid met als enig doel dingen van elkaar te scheiden, net als het heelal.

Zij verscheen het eerst aan hem, op kerstavond. Hij was vroeg naar bed gegaan en had ontzettend met zichzelf te doen, als de enige ziel in zijn hele onbarmhartige pand die nergens anders heen kon, toen er aan de overkant van de steeg een lamp aanging en de gebruikelijke gapende duisternis van zijn raam opeens een kleine, warme lichtvlek vertoonde. Hij kwam overeind, liep naar het raam en keek naar buiten. Daar was ze, een vlaag van beweging, ze legde dingen op hun plek, pakte ze uit, trok bonte jurkjes uit een grote set koffers. Haar raam was zo dichtbij, en zij was zo dichtbij – hun appartementen slechts één ambitieuze sprong van elkaar gescheiden – dat hij een paar meter achteruit schuifelde om meer op te gaan in zijn duisternis. Hij zat daar op zijn hurken en staarde even, tot het staren ongepast en onfatsoenlijk voelde en hij berouwvol weer op bed ging liggen. Maar in de weken daarna is hij teruggekeerd naar het theater van dit raam, en vaker dan hij wil toegeven. Soms zit hij hier, aan het zicht onttrokken, en kijkt hij, een paar minuten per keer.

Zeggen dat hij haar mooi vindt is te simpel. Natuurlijk vindt hij

haar mooi – objectief, klassiek, óverduidelijk mooi. Alleen al de manier waarop ze loopt – met een soort veerkracht, een vrolijke, parmantige deining – vindt hij ontzettend charmant. Op dikke sokken glijdt ze over de vloer van haar appartement, met af en toe een geïmproviseerde draai, waardoor haar jurk even om haar heen golft. Op die grauwe, smerige stek van haar geeft ze de voorkeur aan jurken – heldere, gebloemde zomerjurken die niet passen bij het gruiszige van deze buurt, de kou van deze winter. Ze laat haar benen onder zo’n jurk verdwijnen als ze in haar pluizige fluwelen fauteuil gaat zitten, met een paar kaarsen in de buurt, haar gezicht onbewogen en koel, met een boek in haar ene hand en de andere die achteloos over de rand van een wijnglas strijkt. Hij ziet haar dat glas aanraken en vraagt zich af hoe een klein vingertopje zo’n grote kwelling kan veroorzaken.

Haar appartement is versierd met ansichtkaarten van plekken waar ze al eens is geweest – Parijs, Venetië, Barcelona, Rome – en ingelijste posters van kunst die ze ongetwijfeld met eigen ogen heeft gezien: het beeld van David, de *Pietà*, *Het laatste avondmaal*, de *Guernica*. Haar smaak is breed en intimiderend; tot dusver heeft hij nog nooit een oceaan gezien.

Ze leest buitensporig veel, op elk moment van de dag, ze doet om twee uur ’s nachts haar gele nachtlampje aan om grote, logge studieboeken door te bladeren – biologie, neurologie, psychologie, micro-economie – of allerlei toneelstukken, dichtbundels of dikke geschiedenisboeken over oorlogen en keizerrijken, of wetenschappelijke tijdschriften met ondoorgroendelijke namen en nietszeggende grijze banden. Ze luistert naar muziek, hij denkt klassieke, gezien de manier waarop haar hoofd erop wiegt. Hij spant zich in om boekomslagen en albumhoezen te identificeren en haast zich de volgende dag naar de openbare bibliotheek om alle auteurs te lezen die haar prikkelen en wakker houden, en te luisteren naar alle symfonieën die ze op repeat lijkt te hebben staan: de *Haffner*, de *Eroica*, de *Nieuwe Wereld*, de *Onvoltooid*, de *Fantastique*. Hij stelt zich voor dat hij, als ze elkaar ooit te spreken krijgen, een paar feitjes over de *Symphonie fantastique* uit zijn mouw schudt, wat zij dan indrukwekkend vindt, en dan worden ze verliefd.

Als ze elkaar ooit te spreken krijgen.

Ze is precies zo iemand – gecultiveerd, werelds – waarvoor hij naar deze angstaanjagend grote stad is gekomen. Hij beseft nu wat de grote fout van zijn plan was: een vrouw die zo beschaafd en werelds is zal nooit belangstelling hebben voor een man die zo onbeschaafd, provinciaals, zo achterlijk en boers is als hij.

Slechts één keer heeft hij haar iemand zien ontvangen. Een man. Voordat die zich aandiende bracht ze vreselijk veel tijd door in de badkamer, probeerde zes jurken uit en koos uiteindelijk de strakste, een paarse. Ze trok haar haar naar achteren, maakte zich op, waste de make-up eraf en deed het weer op. Ze douchte twee keer. Ze zag eruit als een vreemdeling. De man arriveerde met een sixpack bier en ze brachten zo te zien twee ongemakkelijke en humorloze uren met elkaar door. Toen vertrok hij met een handdruk. Hij kwam nooit meer terug.

Na afloop trok ze een oud T-shirt aan en zat de hele avond in een vlaag van verstandsverbijstering koude cornflakes te eten. Ze huilde niet. Ze zat daar gewoon maar.

Hij keek naar haar, aan de overkant van hun zuurstofloze steegje, en vond haar, op dat moment, mooi, hoewel dat woord plotseling te beperkt leek om de situatie te duiden. Schoonheid heeft zowel een publiek als een privaat gezicht, dacht hij, en het valt niet mee voor het ene om het andere niet teniet te doen. Hij schreef haar een berichtje op de achterkant van een ansichtkaart met een foto van Chicago: *Met mij zou je nooit hoeven doen alsof.* Toen gooide hij die weg en probeerde het opnieuw: *Je zou nooit iemand hoeven zijn die iemand anders probeert te zijn.* Maar hij stuurde ze niet. Hij stuurt ze nooit.

Soms is haar appartement donker en begint hij maar aan zijn zoveelste kluzenaarsavond, zich afvragend waar ze zou kunnen zijn.

Dan kijkt zij naar hem.

Ze zit bij haar raam, in de duisternis, en hij kan haar niet zien.

Ze bestudeert, observeert hem, noteert in gedachten zijn stilte, zijn rust, de bewonderenswaardige manier waarop hij in kleermakerszit op zijn bed zit en urenlang, stelselmatig alleen maar leest. Hij is daar altijd alleen. Zijn appartement – een desolate kleine doos met

kale witte muren en een boekenkast van sintelblokken, een futon die is veroordeeld tot de vloer – is geen thuis dat op gasten rekent. De eenzaamheid lijkt hem vast te houden als een knoopsgat.

Zeggen dat ze hem knap vindt is te simpel. Ze vindt hem eerder knap omdat hij niet lijkt te weten dat hij knap zou kunnen zijn – een donker sikje dat een tere babyface aan het zicht onttrekt, grote truien die een tenger lichaam verhullen. Zijn haar is al een paar jaar niet meer netjes geknipt en valt nu in vette slierten over zijn ogen en tot aan zijn kin. Zijn kleding is ronduit apocalyptisch: versleten zwarte shirts, zwarte kistjes en donkere spijkerbroeken die dringend opgelapt moeten worden. Ze heeft niets gezien wat erop wijst dat hij ook maar één stropdas bezit.

Soms staat hij zonder shirt, asgrauw en afkeurend voor de spiegel. Hij is zo kléin – kort, bleekzuchtig en mager als een verslaafde. Hij leeft op sigaretten en af en toe een maaltijd – verpakt in plastic en uit de magnetron, meestal, of soms in poedervorm en gerehydrateerd tot op het randje van eetbaar. Als ze daar getuige van is, voelt ze zich net zoals wanneer ze roekeloze duiven ziet neerstrijken op de dodelijke stroomleiding van de El.

Het ontbreekt in zijn leven aan groenten.

Kalium en ijzer. Vezels en fructose. Compacte, taaie granen en kleurrijke sappen. Alle elementen en elixirs voor een goede gezondheid. Ze wil een lint om een ananas wikkelen. Ze zou hem opsturen met een briefje. Elke week een nieuwe vrucht. Er zou op staan: *Doe jezelf dit niet aan.*

Al bijna een maand kijkt ze toe terwijl de tatoeages zich als klimop over zijn rug verspreiden en zich inmiddels verbinden tot een zee van patronen en kleuren die langs zijn armen trekt, en ze denkt: daar zou ik mee kunnen leven. Sterker nog: een assertieve tatoeage heeft iets geruststellends, vooral een tatoeage die zelfs zichtbaar is als er een overhemd met kraag overheen gaat. Het getuigt van een zelfverzekerde persoonlijkheid, denkt ze, iemand met sterke overtuigingen – een persoon met overtuígingen: heel anders dan zij met haar dagelijkse geestelijke crisis en de vraag die haar sinds haar verhuizing naar Chicago achtervolgt: *Wie zal ik worden?* Of misschien beter gezegd:

Welke van mijn vele zelden is de ware? De jongen met de agressieve tatoeage lijkt een nieuwe route te bieden, naar voren, een tegengif voor de angst voor chaos.

Hij is een kunstenaar – dat is wel duidelijk, want hij staat meestal verf en oplosmiddelen, inkt en kleurstoffen te mengen, fotopapier uit chemische baden te halen, of over een lichtbak gebogen door een ronde loep filmnegatieven te inspecteren. Het verbaast haar hoe lang hij kan kijken. Een uur lang vergelijkt hij twee frames, hij staart naar het ene, dan naar het andere en dan weer naar het eerste, op zoek naar het meest volmaakte beeld. En als hij het gevonden heeft, omcirkelt hij dat frame met een rood waskrijtje en gaat er door alle andere negatieven een kruis, en ze juicht zijn besluitvaardigheid toe: als hij een foto kiest, een tatoeage of een of andere bohemienachtige manier van leven, kiest hij vol overgave. Het is een kwaliteit die zij, die over de eenvoudigste dingen nog geen besluit kan nemen – wat te dragen, wat te studeren, waar te wonen, van wie te houden, *wat te doen met haar leven* – zowel benijdt als begeert. Deze jongen heeft een geest die tot rust is gebracht door grote doelbewustheid; zij voelt zich als een boon die uit haar peul probeert te springen.

Hij is precies zo iemand – uitdagend, hartstochtelijk – waarvoor ze naar deze verre stad is gekomen. Ze beseft nu wat de grote fout van haar plan was: een man die zo uitdagend en hartstochtelijk is zal nooit belangstelling hebben voor een meisje dat zo conventioneel, zo saai en burgerlijk is als zij.

En dus spreken ze elkaar niet, en de winternachten verstrijken langzaam, glaciaal, het ijs bedekt boomtakken als zeepokken. Het is het hele seizoen hetzelfde: wanneer zijn licht uit is, kijkt hij naar haar; wanneer haar licht uit is, kijkt zij naar hem. En op de avonden dat ze niet thuis is, zit hij zich daar neerslachtig, wanhopig, misschien zelfs een klein beetje zielig te voelen, en hij kijkt naar haar raam en heeft het gevoel dat de tijd voorbijraast, dat de kansen verkeken zijn, dat hij een wedstrijd verliest met het leven dat hij zou willen leiden. En op de avonden dat hij niet thuis is, zit zij daar en voelt zich in de steek gelaten, voelt zich weer ronduit gebutst door de wereld, en ze bekijkt zijn raam alsof het een aquarium is, in de hoop iets moois te zien opdoemen uit de duisternis.

En daar zijn ze dan, treuzelend in alle schaduw. Buiten valt de sneeuw, mollig en stil. Binnen zitten ze in hun eentje in hun gescheiden, kleine studio's, in hun afbrokkelende oude panden. Bij allebei is het licht uit. Allebei kijken ze uit naar de terugkeer van de ander. Ze zitten bij hun raam en wachten. Ze staren naar de overkant van de steeg, naar donkere appartementen, en ze weten het niet, maar ze staren naar elkaar.

Het was nooit de bedoeling geweest dat hun panden bewoond werden. Dat van hem was oorspronkelijk een fabriek, dat van haar een pakhuis. Wie deze panden ook had gebouwd had niet voorzien dat er mensen zouden komen te wonen en had deze mensen dus geen uitzicht gegeven. Beide gebouwen waren opgeleverd in het laatste decennium van de negentiende eeuw, rendabel gebleven tot in de jaren vijftig, verlaten in de jaren zestig en daarna hadden ze leeggestaan. Dat wil zeggen tot onlangs, januari 1993, toen ze plotseling in beslag werden genomen en een nieuwe bestemming kregen – goedkope appartementen en atelierruimte voor de noodlijdende kunstenaars in de stad – en het is zijn taak dat te documenteren.

Hij moet het geheugen van het pand worden en de ellende van vóór de renovatie vastleggen. Heel binnenkort zullen ploegen van arbeiders – ‘arbeiders’ is hier een woord dat vrij nonchalant wordt gebruikt om de dichters, schilders en basgitaristen aan te duiden die dit werk doen in ruil voor een lagere huur – beginnen met het schoonmaken, schuren en schilderen en het verwijderen van afval, wat nodig is om het gebouw leefbaar te maken. En dus loopt hij er nu rond, in de smerigste, meest verkrotte uithoeken van de voormalige fabriek, om met een geleende camera de puinhoop te documenteren.

Hij is op de vierde verdieping en loopt door de lange gangen, elke voetstap veroorzaakt een wolk van poeder en troep. Hij fotografeert het vuil en het puin van neergevallen plafondtegels, pleisterwerk en bakstenen dat overal ligt. Hij fotografeert de uitvoerige graffiti. Hij fotografeert de gebroken ramen, de tot vezelige flarden vergane gordijnen. Hij is bang dat hij op een slapende kraker stuit en twijfelt of het in deze situatie beter is om stil of luidruchtig te zijn. Als hij stil is kan hij een confrontatie misschien vermijden, maar als hij luidruchtig is, wordt de kraker misschien wakker en raakt die in paniek.

Hij stopt wanneer zijn blik op iets valt: zonlicht op een muur strijkt

langs oeroude verf die langzaam, kreukelig afbladdert, met honderden kleine scheurtjes en spleten. Honderd jaar na het aanbrengen ervan laat deze verf nu los, en de textuur doet hem denken aan het craquelé op oude portretten van Hollandse meesters. Op een iets prozaïscher niveau doet het hem ook denken aan die kleine vijver op het land van zijn vader thuis, de vijver die in hete zomers droogvalt zodat de natte modder eronder bloot komt te liggen, de modder die in de zon verhardt en in het zand wispelturige, fractaalachtige patroontjes te zien geeft. De verf hierboven lijkt daarop, op die gescheurde aarde, en hij fotografeert hem van opzij om de blik van de kijker langs de diepe, geschilferde kloven te leiden – minder een foto ván iets dan een foto óver iets: ouderdom, verandering, transfiguratie.

Hij gaat verder. Hij besluit luidruchtig te zijn, omdat hij niet zeker weet of hij eigenlijk wel kan rondsluipen op deze kistjes – dik en met stalen neuzen, voor een prikke aangeschaft bij de legerdump, een noodzakelijke aanschaf, gezien de spijkers die recht uit de vloer steken en de glasscherven die getuigen van een woeste nacht waarin bierflesjes aan gruzelementen gingen. Hij zou ook een mondkapje moeten dragen, denkt hij, vanwege het stof in de lucht, het stof en het vuil en waarschijnlijk ook meeldauw en andere schimmels, giftig lood en onvriendelijke microben, een roerloze, wazige deeltjeswolk die het zonlicht dat door de ramen valt verandert in glinsterende strepen die in de landschapsfotografie wolkenstralen zouden worden genoemd, maar daarvoor zijn deze hier veel te weinig hemels. Smurriestralen, misschien?

En dan zijn er de injectienaalden. Hij vindt er veel, in kleine, methodisch gemaakte stapeltjes in een donker achterhoekje, fanatiek verzameld en leeggedrukt op een restje donkere drab in de punt na, en hij fotografeert ze met de kleinste scherptediepte die deze lens te bieden heeft, zodat de foto bijna helemaal wazig is, wat volgens hem goed weergeeft hoe het gevoeld moet hebben voor de arme ziel die hier naar zo'n naald smachtte. De buurt heeft een vreemde haat-liefdeverhouding met heroïne: de mensen klagen een beetje over de injectiespuiten die ze in het park aantreffen en over de verlaten gebouwen verderop in de straat, die algemeen bekendstaan als drugsholen

vanwege het grote aantal junkies dat er te vinden is.

Maar toch. Van de kunstenaars die in zijn gebouw wonen en af en toe klagen over heroïne zien de meeste eruit alsof ze het zelf ook gebruiken. En niet zuinig ook. Ze hebben het magere, sliertharige, hologige voorkomen van iemand die vaak high is. Sterker nog: dankzij zijn uiterlijk had Jack er onderdak gevonden. De huisbaas was hem tegengekomen op zijn eerste expositie en had gevraagd: ‘Ben jij Jack Baker?’

‘Dat ben ik,’ zei hij.

‘Ben jij de fotograaf?’

‘Yep.’

Het was een najaarsexpositie in de School of the Art Institute of Chicago. Er werden werken getoond van de beginnende studenten, en van de ongeveer twintig eerstejaars was Jack de enige die voornamelijk landschapsfoto’s maakte. De andere studenten waren buitensporig getalenteerde expressionistische schilders, assembleerden volumineuze sculpturen van gemengde objecten of maakten videokunst, installaties die bestonden uit listig onderling verbonden televisies en videorecorders.

Jack maakte intussen polaroids.

Van bomen.

Bomen thuis, op de prairie, die groeiden zoals ze groeiden wanneer ze werden blootgesteld aan het weer: scheef, hun stammen zijwaarts gedrukt door de meedogenloze wind.

Negen van deze polaroids waren in een raster van drie bij drie met plakband op de witte muur van de galerie geplakt, terwijl Jack in de buurt stond te wachten tot iemand zich met hem zou onderhouden over zijn kunst, wat niemand deed. Tientallen goedgeklede verzamelaars waren al langs hem heen gelopen toen deze bleke man in een haveloze witte trui en werkschoenen zonder veters zich voorstelde. Zijn naam was Benjamin Quince en hij was na zijn bachelor een master Nieuwe media gaan doen, zat nu in zijn zevende studiejaar en werkte aan zijn scriptie, wat voor een eerstejaars als Jack allemaal klonk als een niet te bevatten academische prestatie. Benjamin was letterlijk de eerste die Jack een vraag stelde, namelijk: ‘Dus. Bomen?’

‘Waar ik vandaan kom waait het hard,’ zei Jack. ‘Daardoor groeien de bomen krom.’

‘Ik begrijp het,’ zei Benjamin, loensend achter een grote ronde bril terwijl hij peinzend over zijn kin wreef. Zijn lubberende wollen trui vertoonde honingraatmotieven en hier en daar een bloempatroon. Zijn piekerige, hooibruine haar was ongewassen en precies zo lang dat hij het met enige regelmaat ijverig achter zijn oren moest steken. Hij zei: ‘En waar kom je vandaan?’

‘Kansas,’ zei Jack.

‘Aha,’ zei hij, knikkend alsof dat iets belangrijks bevestigde. ‘Het binnenland.’

‘Ja.’

‘Amerika’s graanschuur.’

‘Inderdaad.’

‘Kansas. Is dat maïs of tarwe? Ik zie het niet zo voor me.’

‘Ken je het nummer “Home on the Range”?’

‘Tuurlijk.’

‘Dat is zo’n beetje waar ik vandaan kom.’

‘Goed dat je daar weg bent gekomen,’ zei Benjamin met een knipoog, waarna hij de polaroids even bestudeerde. ‘Ik durf te wedden dat niemand belangstelling heeft voor deze foto’s.’

‘Heel erg bedankt.’

‘Ik vel geen waardeoordeel. Ik zeg alleen maar dat dit publiek waarschijnlijk niet warmloopt voor dit soort afbeeldingen. Klopt dat?’

‘De meeste mensen blijven één tot drie seconden hangen voordat ze vriendelijk glimlachen en doorlopen.’

‘En begrijp je waarom?’

‘Niet echt.’

‘Omdat polaroids een niet te taxeren belegging zijn.’

‘Sorry?’

‘Ze worden niet verkocht. Er is nog nooit een polaroid geveild bij Sotheby’s. Polaroids zijn massaal geproduceerd, instant, goedkoop, vergankelijk. De chemicaliën breken af, het beeld lost op. Een polaroid is geen duurzaam goed. Deze mensen hier?’ Benjamin gebaarde vagelijk naar de andere mensen in de ruimte. ‘Ze beschrijven

zichzelf als verzamelaars, maar investeerders zou een beter woord zijn. Het zijn kapitalistische stromannen. Materialistische eikels. Ze willen goedkoop kopen en duur verkopen. Jouw probleem is dat een polaroid nooit voor veel geld van de hand zal gaan.'

'Daar had ik eerlijk gezegd niet bij stilgestaan.'

'Dat siert je.'

'Ik vond vooral die bomen gewoon mooi.'

'Ik moet zeggen dat ik bewondering heb voor je authenticiteit. Je bent niet de zoveelste slet die het plaatje draait dat iedereen wil horen. Dat waardeer ik.' Toen kwam Benjamin dichterbij, legde een hand op Jacks schouder en fluisterde: 'Luister, ik bezit een pand in Wicker Park. Een verlaten oude ijzerfabriek. Dat heb ik voor een dollar gekocht. De bank wilde het uit de boeken hebben. Ken je Wicker Park?'

'Niet echt.'

'North Side. Ongeveer een kwartier met de metro. Als je de Blue Line neemt en zes haltes verderop uitstapt, is het een compleet andere wereld.'

'Hoezo anders?'

'Hij is voornamelijk echt. Het is een gebied met inhoud. Daar wordt de echte kunst gemaakt, heel anders dan deze bullshit om sponsors te behagen. En ook echte muziek, niet die commerciële nepzooi van de radio. Ik ben m'n pand aan het renoveren, van onder tot boven, om er een coöperatie voor creatievelingen van te maken. Ik noem het The Foundry. Heel exclusief, alleen op uitnodiging, niks mainstream, niks conventioneel, niks kakkers, yuppen niet welkom.'

'Klinkt leuk.'

'Gebruik je heroïne?'

'Nee.'

'Maar je ziet erúit alsof je heroïne gebruikt. Wat perfect is. Doe je mee?'

Het was de eerste keer in zijn leven dat mager en fragiel zijn enigszins in Jacks voordeel uitpakte – het leverde hem dit appartement in Wicker Park op, waar hij zonder huur te betalen woont in ruil voor fotografische diensten, tussen muzikanten en schrijvers die er meren-

deels ook uitzien alsof ze heroïne gebruiken. Het is een opwindende plek, Jack is blij er beland te zijn, is er zelfs dol op, ondanks de slechte staat waarin het pand verkeert, ondanks de duisternis, guurheid en huiveringwekkende kou van de betere Chicago-winter, ondanks de frequente overvallen in de buurt, de vermoedelijke dealers die rondsluipen in het park en de bendes met hun complexe rivaliteit en bijbehorende incidentele confrontaties. Het is zijn eerste winter weg van huis en hij kan er niet bij hoezeer hij hier het gevoel heeft dat hij leeft, hoe volkomen, echt en ongekend vrij hij is. De stad is lawaaiig, goor, gevaarlijk en duur en hij houdt ervan. Hij houdt vooral van het lawaai, het gebrul van de bovengrondse metro's, het getoeter van ongeduldige taxichauffeurs, het gegil van politiesirenes, het gekreun van het ijs op het meer dat langs betonnen taluds schuurt. En hij houdt van de nachten waarin het lawaai opeens ophoudt, wanneer de stad stilvalt, gedempt door een storm die de dikste, traagste sneeuw laat vallen die hij ooit heeft gezien; de auto's op de stoepranden raken eronder bedolven, de lucht is een scherm van weerkaatst oranje straatverlichting, en elke voetstap wordt begroet met een bevredigend alluviaal knarsen. Hij houdt van de nachtelijke stad, vooral als hij het Art Institute uit loopt en naar Michigan Avenue en de geweldige skyline daarachter kijkt, de gebouwen die op zwaarbewolkte dagen de wolken raken, hun kolossale platte gezichten met die honderden gele vierkantjes waar het zakenleven van de stad overuren maakt.

Het is een vreemde gewaarwording om je misschien wel voor het allereerst zo levend te voelen, om te begrijpen dat het leven tot nu toe niet echt geleefd werd; het werd verdragen.

In Chicago ziet hij kunst in levenden lijve (waar hij vandaan komt zijn musea ver te zoeken), hij gaat naar het theater (hij heeft nooit op een school gezeten waar toneelstukken werden opgevoerd), hij eet producten die volledig nieuw voor hem zijn (producten die hij nu voor het eerst tegenkomt: pesto, pita, empanada's, pierogi, baba ganoush), en hij hoort studiegenoten vol verve discussiëren over wie beter is: John Ashbery of Frank O'Hara? Arne Naess of Noam Chomsky? David Bowie of letterlijk wie dan ook? (Discussies die in zijn geboortestreek uitsluitend wezenloze blikken en misschien zelfs klappen

zouden opleveren.) Voor de rest van zijn leven zullen de nummers die deze winter zijn uitgebracht weer dat gevoel van weidsheid en vrijheid bij hem oproepen: het vaak herhaalde zinnetje *'Fuck you, I won't do what you tell me!'* van Rage Against the Machine belichaamt zijn nieuwe, ongekooiden ethos op dit moment het nauwkeurigst, maar zelfs de goedkope commerciële hits op de radio voelen speciaal en betekenisvol, nummers als 'Life Is a Highway', 'Right Now' en 'Finally' en dat *Aladdin*-deuntje dat eindeloos gedraaid wordt en voor Jack bijna iets van een lijflied voor Chicago heeft: het is inderdaad 'een compleet nieuwe wereld'.

(Niet dat hij óóit tegenover wie dan ook zou toegeven dat hij onder de douche stiekem een liedje uit een tekenfilm van Disney neuriet en soms zelfs zingt, en daar bovendien veel kracht uit put. Nee, dat neemt hij mee het graf in.)

Hij houdt van het stedelijke lawaai omdat het iets geruststellends heeft – het getuigt van andere mensen, burens, landgenoten. En het heeft ook iets moois om ongevoelig te worden voor dat lawaai, om rustig door de stadsnacht heen te slapen, zonder te schrikken van de piepjes, stemmen, autoalarmen en politiesirenes buiten – het is een belangrijk teken van transcendentie. Thuis was het enige geluid de constante, lage adem van de wind, een meedogenloze en monotone prairiewind. Maar soms kon je na zonsondergang ondanks de wind het geblaf en gehuil horen van de coyotes die elke nacht het platte land afstruinden. En af en toe werd het gehuil van een roedel plotse-ling spookachtig gereduceerd tot één stem en werd het gehuil dringender, meer een soort keffen, en dan klaaglijker, meer een soort jammeren, en Jack, die nog steeds wakker was en het ondanks de verover zijn hoofd getrokken dekens allemaal hoorde, wist precies wat er aan de hand was. Een coyote zat vast op het hek.

Wat er gebeurt is het volgende: sommige coyotes die over een hek met prikkeldraad springen, springen niet hoog genoeg en worden gegrepen door de bovenste draad, precies daar waar hun achterpoten vastzitten aan hun lichaam, wat bij hondachtigen een soort ongelukkige haak vormt. Hun voorpoten steken naar voren, spartelen, raken de grond niet helemaal, ze trappen woest met hun achterpoten

maar blijven desondanks hangen omdat coyotes biologisch niet zijn uitgerust met de gewrichten of flexibiliteit die andere dieren in staat zouden stellen zich uit prikkeldraad te bevrijden. Coyotes kunnen hun lijf niet genoeg verdraaien, kunnen hun achterpoten, die eigenlijk alleen bedoeld zijn om vooruit te komen, niet in de juiste positie krijgen, en dus bungelen ze daar, de hele nacht. En omdat ze aan dat prikkeldraad bungelen, is de kans groot dat ze vervolgens op de mesachtige punten van het hek zelf zijn beland – erdoor zijn gespietst – die het zachtste, kwetsbaarste deel van hun lijf hebben doorboord, en hoe meer ze spartelen, schoppen en kronkelen, hoe meer de spijlen in hun binnenste wroeten, en zo sterven ze uiteindelijk: ze bloeden dood door die steken in hun buik, de wind draagt hun geschreeuw kilometers ver. Jack zag ze 's ochtends hangen als kleren aan een waslijn.

Daarmee vergeleken zijn de sirenes van Chicago een zegening. Zelfs de overvallen zijn een redelijke toegangsprijs voor deze wereld.

Jack is nog niet overvallen. Sinds zijn verhuizing naar Wicker Park heeft hij een uiterlijk geperfectioneerd waarvan hij hoopt dat het overvallers afschrikt, een gevaarlijk ogende look dankzij tweedehands kleren van het Salvation Army, een joekel van een tatoeage, onverzorgd haar, een stedelijk soort tred en een bikkelharte, vastbesloten blik met daaronder de sigaret die bijna altijd tussen zijn lippen zit – dat alles straalt iets uit van, hoopt hij: 'Flikker op'. Hij wil niet overvallen worden, maar beseft ook dat de mogelijkheid overvallen te worden op een vreemde manier een deel van de aantrekkingskracht van Wicker Park vormt. De kunstenaars hier zijn er niet ondanks, maar juist dankzij het gevaar in de buurt. Ze zijn hier om het te omarmen. Wicker Park is volgens Benjamin Quince (die over dit onderwerp werkelijk de hele nacht door kan praten) Chicago's antwoord op Montmartre: goedkoop, vies en vervallen en daardoor levendig.

En dus wordt de smerigheid alom geprezen, en vandaar ook Jacks foto's, die precies deze kwaliteit proberen vast te leggen: het gruis, de smurrie. Hij doorzoekt de gangen, voormalige kantoren en opslagruimtes van de vierde verdieping op zoek naar bewijzen van levens op het randje. De gebarsten verf. De achtergelaten injectienaalden. De

gebroken ramen. De groezelige gordijnen. De afbrokkelende muren. Het stof dat na al die jaren zo'n dikke laag vormt dat het minder op stof en meer op zand lijkt.

'Dat is echt rauw,' zegt Benjamin later, als hij de foto's bekijkt.

De twee staan op een dag diep in de winter op het dak van de co-operatie. Jack blaast warme lucht in zijn koude handen. Hij draagt zijn gebruikelijke dunne zwarte jekker met daaronder elke trui die hij bezit. Benjamin draagt een parka die zo gewatteerd is dat hij eruitziet als een ballon. Zijn wangen zijn watermeloenroze, zijn jas ziet er warm en zacht uit en is waarschijnlijk gevuld met dons, een materiaal waar Jack wel van gehoord heeft, maar dat hij niet nader zou kunnen omschrijven.

Benjamin kijkt naar de foto's en Jack kijkt naar de grauwe buurt om hen heen, de sporadische voetganger of auto, de hopen gore sneeuw, de straten en steegjes die kaarsrecht naar hun verdwijnpunten bij het meer lopen. Ze bevinden zich aan de oostkant van het gebouw, de kant die uitkijkt op het meisje in het raam. De naamloze zij. Jack kijkt schuin omlaag bij haar appartement naar binnen. Ze is nu niet thuis, maar dit nieuwe uitzicht van bovenaf is raar opwindend. Hij ziet een kleed dat ze op de vloer bij het raam heeft gelegd, niet zichtbaar vanaf zijn gebruikelijke positie op de derde verdieping. En hij vindt dit nieuwe feitje over haar heel betekenisvol: *ze is een vrouw die kleden koopt*.

Hij wil alles over haar weten. Maar hij heeft niemand iets gevraagd over het meisje in het raam omdat hij niet weet hoe hij naar haar moet vragen zonder ook te onthullen dat hij haar af en toe bespioneert, een praktijk waarvoor hij zich alleen schaamt omdat hij weet dat anderen hem ervoor te schande zouden maken.

Benjamin, die de foto's nog steeds bewondert, zegt: 'We moeten deze op het internet zetten.'

'Oké,' zegt Jack terwijl recht onder hen een man de steeg in loopt. Hij draagt een grote zwarte plunjezak, en te oordelen naar de manier waarop hij strompelt lijkt het erop dat de zak zo zwaar is dat die hem uit balans brengt, of dat hij stomdronken is.

Jack zegt: 'Wat is het internet?'

Benjamin kijkt op van de foto's. 'Meen je dat nou?'

‘Ja, wat is dat?’

‘Het internet. Je weet wel. De elektronische superhighway. Het digitale hypertextuele wereldwijde cyberspacegeval.’

Jack knikt en zegt dan: ‘Eerlijk gezegd snap ik die termen ook niet helemaal.’

Benjamin lacht. ‘Hebben ze in Kansas nog geen computers?’

‘Mijn familie heeft er nooit zo het nut van ingezien.’

‘Oké, goed, het internet. Hoe leg je dat uit?’ Hij denkt even na en zegt dan: ‘Ken je die flyers van bands die mensen aan alle telefoonpalen nieten?’

‘Uhuh.’

‘Het internet is als die flyers, behalve dan dat ze niet aan de telefoonpaal hangen maar zich erin bevinden.’

‘Ik volg je niet.’

‘Stel je voor dat ze in de telefoondraden zitten en reizen met de snelheid van het licht, allemaal met elkaar verbonden, dynamisch, communicerend, toegankelijk voor iedereen op aarde.’

‘Iedereen?’

‘Iedereen met een computer en een telefoonverbinding. Ik heb bezoekers uit Engeland, Australië en Japan gehad.’

‘Waarom hebben mensen in Japan belangstelling voor je flyer?’

‘Je hebt overal buitenstaanders, vriend. Onbegrepen, onpopulair, nerdy, queer, afgewezen, gepest, freaks. Met het internet vinden we elkaar. Dat is nou de lol van online zijn. Het is een geweldige alternatieve wereld. Je hoeft je er niet te houden aan de pushy regels van deze wereld hier. Het is gedecentraliseerd, doe-het-zelf, zonder winst oogmerk, en op een opwindende manier hartstikke raar.’

‘Raar?’

‘Geen poortwachters, geen taboes. Als je online bent, ben je vrij om je rare en wilde zelf te zijn. Dus het is er eerlijker, minder conformistisch, minder frauduleus, echter.’

‘Echter dan wat?’

‘De wereld. De kunstmatige vissenkomp waar we leven. Het hele gecommmercialiseerde onderdrukingsapparaat dat je hersenspoelt.’

‘Wauw. Dat moet wel een geweldige flyer zijn die je gemaakt hebt.’

‘Hij is echt hypermodern.’

‘En waar gaat die flyer over? The Foundry?’

‘Zoiets, maar hij gaat ook over de buurt en de energie in de buurt, onze anti-establishmentvibe. Wil je hem zien?’

‘Ja, hoor.’

‘Ik zal je bijles geven. Ik zal je sherpa op het internet zijn. Je uit de jaren tachtig trekken.’

‘Dank je.’

‘Hé, je zou voor me moeten werken. Ik heb beeldmateriaal nodig. Foto’s van bars, bands, feestjes. Coole mensen die cool doen. Dat soort dingen. Kun jij dat regelen?’

‘Ik denk het wel.’

‘Geweldig!’ zegt Benjamin, en zo komt Jack aan een klus in de nieuwe economie, al begrijpt hij niet precies wat er nieuw aan is.

Onder hen stopt de man met de plunjezak bij het fietsenrek achter de coöperatie.

Hij staat er te kijken naar de vele fietsen die aan de stang zijn vastgemaakt, een beetje wankel op onvaste voeten. Dan zet hij zijn zak neer, ritst hem open en haalt er een grote betonschaar uit, waarmee hij snel en netjes het slot van een van de duurdere fietsen met tien versnellingen doorknipt.

‘Hé!’ roept Jack.

De man draait zich geschrokken om en kijkt de steeg in. Dan speurt hij de ramen van het gebouw af, en dan, met een handpalm die zijn ogen beschermt tegen het licht, ziet hij hen eindelijk, op het dak, vier verdiepingen hoger, waarop de man naar hen glimlacht en zwaait. Een grote, vriendelijke zwaai, alsof ze oude vrienden zijn.

En wat kunnen ze doen? Jack en Benjamin zwaaien terug. En dan zien ze hoe de man zijn betonschaar in de plunjezak stopt en die op zijn rug slingert, waarna hij op de losgeknipte fiets springt en slingerend wegrijdt.

Benjamin glimlacht, kijkt naar Jack en zegt: ‘Godverdomme, dát was nog eens echt.’